

Katern nr 2 van het C.I.B.G.

**DE VERWERKING
VAN PERSOONSgegevens EN
DE BESCHERMING VAN DE PERSOONLIJKE
LEVENSsFEER
DOOR DE WET VAN 8 DECEMBER 1992**

**Avenue des Arts - Kunstlaan 20 - b10
Bruxelles 1000 Brussel
Tel: 02/282.47.70
Fax: 02/230.31.07
B.B.S.: 02/230.20.35
E-mail: mail@cirb.irisnet.be
E-mail: mail@cibg.irisnet.be**

MAART 1997

Centre d'Informatique
pour la Région Bruxelloise

Centrum voor Informatica
voor het Brusselse Gewest

C.I.B.G.

Adres : Kunstlaan 20
Bus 10
1000 - Brussel

Tel : 32 2 282 47 70
Fax : 32 2 230 31 07
<http://www.cibg.irisnet.be>

Directeur-generaal
Bestuursdirecteur

De Heer Hervé FEUILLIEN
De Heer Robert HERZEELE

E-mail : hfeuillien@cirb.irisnet.be
E-mail : rherzeele@cibg.irisnet.be

Het **C.I.B.G.**, Centrum voor Informatica voor het Brusselse Gewest, is een instelling van openbaar nut, opgericht door de wet van 21 augustus 1987. Haar voornaamste doelstelling is de informatisering van de openbare besturen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Haar taak omvat de organisatie, promotie en verspreiding van het gebruik van communicatie- en informaticatechnologieën bij de lokale besturen en de verschillende administraties van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het **C.I.B.G.** evolueert naar een coördinatiecentrum voor projecten die de haalbaarheid kunnen aantonen van telematicatoepassingen voor de administraties en tussen de administraties en de bevolking.

45 hoog gekwalificeerde informatici en programmeurs werken vandaag in dienst van het Centrum en leveren gebruiksklare diensten en toepassingen aan de verschillende Gewestadministraties, onder andere in het kader van demonstratieprojecten van de Europese Unie en de federale Diensten voor Wetenschappelijke, Technische en Culturele aangelegenheden.

Het **C.I.B.G.** is door de Gewestregering gelast met de ontwikkeling, promotie en dienstverlening van de digitale kaart "Brussels UrbIS®". Deze met GIS-technologieën (Geographical Information System) ontworpen administratieve kaart is de gewestelijke standaard en wordt door meer dan 50 administraties en privébedrijven gebruikt.

Voorwoord

Waarom heeft het C.I.B.G. een paper samengesteld over de gegevensverwerking en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ?

Het antwoord is eenvoudig : de invoering van nieuwe informatietechnologieën moet gepaard gaan met een reflectie over de gevolgen ervan in onze postindustriële maatschappij.

De mens moet immer centraal blijven. Alleen zo kunnen wij ons beschermen tegen ontsporingen als gevolg van het gebruik van deze nieuwe informatietechnologieën. Het C.I.B.G. heeft een algemene opdracht binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inzake informatica en het is binnen dat ruime kader dat één van haar jaarlijkse conferenties gewijd was aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Deze conferentie van 1994 kende een ruime belangstelling en het leek ons opportuun om de evolutie terzake op te volgen. Het resultaat hiervoor vindt u in deze paper.

Robert HERZEELE
Bestuursdirecteur

Hervé FEUILLIEN
Directeur-generaal

VOORAFGAANDE OPMERKINGEN

Vooraleer wij de bepalingen ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen de verwerking van persoonsgegevens bekijken vanuit het standpunt van wat de administratie moet doen, stippen wij aan dat in het recht, het houden van een bestand, het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens niet verboden zijn. Dergelijke bewerkingen zijn wettelijk, zij het onderworpen aan een aantal voorwaarden, maar niet aan een stelsel van verplichte vergunning.

Dit betekent volgens P. de Hert dat "men in dit verband moet opletten voor elke conceptuele verwarring, die erin zou bestaan dat men het fundamenteel recht van het individu op bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer enerzijds, de vrijheid van het individu om persoonsgegevens te verwerken die hij ingezameld zou hebben anderzijds, tegen elkaar in de weegschaal zou leggen: aangezien een dergelijke vrijheid niet bestaat, tenzij als eindpunt van een redenering die op zoek gaat naar de proportionaliteit tussen het recht op respect voor het privé-leven en de doelstelling van algemeen belang die de inmenging beweert te helpen realiseren; het is deze doelstelling van algemeen belang, en niet een zogenaamde vrijheid van de agent die de verwerking uitvoert, die men expliciet moet maken en waarover men dient te debatteren. Dit betekent zoveel dat het, voordat een dergelijke verwerking van persoonsgegevens goedgekeurd kan worden, niet voldoende is dat zij alle procedurevoorschriften van de Wet van 8 december 1992 naleeft: zij dient ook enerzijds te voldoen aan de vereisten waarvan deze wet de naleving veronderstelt, en waarvan art. 8 van de Europese Conventie van de Rechten van de Mens de meest expliciete formulering vormt; anderzijds moet zij voldoen aan de doelstelling van de wet die er precies in bestaat om de persoonlijke levenssfeer te beschermen tegen een praktijk - de verwerking van persoonsgegevens - die daarvoor een bedreiging vormt, en niet om deze praktijk in de hand te werken." (- vertaling -P. de Hert et al. Pour une réglementation de la vidéosurveillance, J.T., 21 september 1996, p. 569).

Deze voorwaarden vallen uiteen in plichten voor de houder van het bestand en rechten voor de personen opgenomen in het bestand, met daarbij ook sancties.

De Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens biedt slechts een gedeeltelijke bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De titel geeft duidelijk aan dat het toepassingsgebied beperkt is tot de verwerking van persoonsgegevens.

De bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Juridische bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Het Belgisch recht kent verschillende niveaus waarop de persoonlijke levenssfeer van het individu beschermd wordt.

Men zou ze kunnen vergelijken met concentrische beschermingslijnen, waarbij de eerste lijn bestaat uit de norm met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer die bevat is in de Europese Conventie ter bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden; daarna komen de grondwettelijke en strafrechtelijke

beschermingslijnen, en tenslotte de teksten die specifiek zijn voor een welbepaalde activiteit, die bijzonder gevaarlijk kan zijn voor de persoonlijke levenssfeer van het individu. De Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, maakt deel uit van laatstgenoemde categorie. Vooraleer wij nader ingaan op de fundamentele principes, overlopen wij eerst de belangrijkste wetteksten ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Op internationaal vlak

De tekst die de persoonlijke levenssfeer op de meest algemene wijze beschermt tegen elke vorm van aantasting van welke aard ook, is artikel 8 van de Europese Conventie ter bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Artikel 8 bepaalt:

"artikel 8:

1. Ieder individu heeft recht op respect voor zijn privé- en gezinsleven, zijn woonplaats en zijn briefwisseling.
2. Er mag geen inmenging zijn vanwege een overheidsinstantie in de uitoefening van dit recht, tenzij deze inmenging voorgeschreven is bij wet en zij een maatregel vormt die in het kader van een democratische maatschappij, noodzakelijk is voor de nationale veiligheid, de openbare veiligheid, het economisch welzijn van het land, de verdediging van de orde en de voorkoming van strafrechtelijke inbreuken, de bescherming van de gezondheid of de moraal, of de bescherming van de rechten of de vrijheden van de anderen."

Naast deze tekst met universele draagwijdte zijn er nog meer internationale, door België geratificeerde instrumenten die het privé-leven beschermen:

- Internationaal pact met betrekking tot de burgerlijke en politieke rechten, opgesteld op 19 december 1966 in New York, goedgekeurd door de Wet van 15 mei 1981 (B.S. 6 juli 1983) artikel 17:
"1. Niemand mag het voorwerp uitmaken van willekeurige of onwettelijke inmenging in zijn privé-leven, zijn gezin, zijn woonplaats of zijn briefwisseling, noch van onwettelijke aantastingen van zijn eer en zijn reputatie.
2. Ieder individu heeft recht op bescherming door de wet tegen dergelijke inmenging of dergelijke aantastingen".
- Conventie ter banning van alle vormen van rassendiscriminatie, opgesteld op 7 maart 1966 in New York, goedgekeurd door de Wet van 9 juli 1975 (B.S. 11 december 1975).

Artikel 5 van deze Conventie beoogt met name het bannen van alle mogelijke vormen van rassendiscriminatie bij de uitoefening van de volgende rechten: het recht op vrij verkeer en vrije woonplaatskeuze binnen een Staat, het recht om zich een echtgenoot te kiezen en te huwen, het recht op onderdak.

- Conventie ter banning van alle vormen van discriminatie tegenover vrouwen, opgesteld op 18 december 1979 in New York, goedgekeurd door de Wet van 11 mei 1983 (B.S. 5 november 1985).
"Art. 11,2. Teneinde discriminatie ten opzichte van vrouwen vanwege hun

materniteit te voorkomen en hen effectief recht op arbeid te waarborgen, verbinden de contracterende staten er zich toe aangepaste maatregelen te nemen met als doel:

a) het ontslag wegens zwangerschap of zwangerschapsverlof en discriminatie gebaseerd op de huwelijksstaat, te verbieden, op straffe van sancties."

"Art. 15, 4. De Staten kennen man en vrouw dezelfde rechten toe wat betreft de wetgeving met betrekking tot het recht voor individuen op vrij verkeer en vrije woonplaats- en domiciliekeuze".

- Wet van 25 november 1991 ter goedkeuring van de Conventie met betrekking tot de rechten van het kind, op 20 november 1989 goedgekeurd te New York (B.S. 17 januari 1992).

"Artikel 16.1. Niemand mag het voorwerp uitmaken van willekeurige of onwettelijke inmenging in zijn privé-leven, zijn gezin, zijn woonplaats of zijn briefwisseling, noch van onwettelijke aantastingen van zijn eer en zijn reputatie.

2. Elk kind heeft recht op bescherming door de wet tegen dergelijke inmenging of dergelijke aantastingen".

- Conventie in toepassing van het akkoord van SCHENGEN van 14 juni 1985, goedgekeurd door de Wet van 18 maart 1993 (B.S. van 15 oktober 1993).

Titel IV - Schengen Informatiesysteem, hoofdstuk III - Bescherming van persoonsgegevens en beveiliging van gegevens in het kader van het Schengen Informatiesysteem, artikels 102 tot 118.

Titel VI - Bescherming van persoonsgegevens, artikels 126 tot 130.

- Wet van 17 juni 1991 ter goedkeuring van de Conventie voor de bescherming van het individu ten overstaan van geautomatiseerde verwerkingen van persoonsgegevens, opgemaakt op 28 januari 1981 in Straatsburg (B.S. 30 december 1991).

Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen ten overstaan van de verwerking van persoonsgegevens en het vrij verkeer van dergelijke gegevens (PB nr. L 281 van 23 november 1995, pp. 131-149). Deze Richtlijn is nog niet omgezet naar Belgisch recht.

Volgens het Belgisch recht

De Grondwet

Artikel 22 van de Grondwet legt de volgende regel vast:

"Eenieder heeft recht op eerbiediging van zijn privé- en gezinsleven, behalve in de gevallen en voorwaarden vastgelegd door de wet.

De wet, het decreet of de regel beoogd in artikel 134 waarborgen de bescherming van dit recht".

Artikel 15 heeft het over de onschendbaarheid van de woonplaats en artikel 29 over het briefgeheim.

De wet

Een volledige inventaris van alle teksten die te maken hebben met de bescherming van het privé-leven, is in het kader van deze nota niet mogelijk. Wij vermelden alleen de belangrijkste teksten, die verband houden met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

1) Het strafrecht en bepaalde bijzondere wetten

Titel II van het Strafwetboek bevat in hoofdstuk III - Aantastingen door ambtenaren van de rechten gewaarborgd door de Grondwet, dat onder meer artikel 148 bevat ter betuigeling van de schending van de woonplaats door een ambtenaar van administratieve of gerechtelijke categorie en artikel 151 dat elke arbitraire en schendende handeling op de vrijheden en de rechten gewaarborgd door de grondwet, verordend of uitgevoerd door een ambtenaar of een openbaar officier, door een drager of een agent van het openbaar gezag of van de openbare orde viseert.

De bescherming tegen aanslagen op de individuele vrijheid en de onschendbaarheid van de woning, begaan door privé-personen, wordt verzekerd door artikel 434 en volgende van het Strafwetboek.

De artikels 434 en 452 bestraffen aantastingen van de eer of van het aanzien van individuen.

Geheimen die men toevertrouwt aan artsen, advocaten, notarissen of enige andere persoon die er vanuit hun functie of beroep kennis van hebben, worden beschermd door artikel 458 van het Strafwetboek.

De onschendbaarheid van de briefwisseling wordt verzekerd door de artikels 460 en 460bis van hetzelfde wetboek. De artikels 28 en 29 van de Wet van 26 december 1956 op de Dienst der Posterijen voorziet in specifieke sancties tegenover agenten van de Post die zich schuldig gemaakt hebben aan inbreuken op het briefgeheim.

De Wet van 30 juni 1994 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen afluistering, de kennisneming en de opname van privé-gesprekken of telefoongesprekken, verbiedt afluistering, kennisneming en opname. Alle vormen van moderne telematica worden beoogd. Het doorslaggevend criterium is het privé-karakter van de communicatie. De artikels 90ter en 90decies van het Wetboek voor crimineel onderzoek bepalen de omstandigheden waarin bepaalde door de wet aangestelde gerechtelijke instanties kunnen overgaan tot afluistering of opnames. Voor deze uitzonderingen geldt een strikte interpretatie.

- 2) Belangrijkste wetten ter organisatie van het houden van bestanden en die maatregelen ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer bevatten

De Wet van 8 augustus 1983 tot organisatie van een nationaal register van natuurlijke personen en de Koninklijke Besluiten van 3 april 1984 betreffende de toegang door bepaalde overheidsinstanties tot het nationaal register van natuurlijke personen, alsook tot het bijhouden en controleren van gegevens; van 3 april 1984 met betrekking tot het uitoefenen van het recht op toegang en verbetering door natuurlijke personen ingeschreven in het nationaal register van natuurlijke personen; van 16 oktober 1984 met betrekking tot de erkenning van informaticacentra ter uitvoering van de taken bij het nationaal register voor natuurlijke personen, waarborgen de naleving van de persoonlijke levenssfeer bij de inzameling, de registratie en bekendmaking van persoonsgegevens.

Inzake het bijhouden van bevolkingsregisters wordt de bescherming verzekerd door het Koninklijk Besluit van 16 juli 1992, dat de gegevens vastlegt die opgenomen worden in de bevolkingsregisters en in het register van buitenlanders, en het Koninklijk Besluit van 16 juli 19932 betreffende het recht op toegang tot het bevolkingsregister en het register van buitenlanders, alsook het recht op verbetering van genoemde registers, en tenslotte door het Koninklijk Besluit van 16 juli 1992 betreffende de bekendmaking van gegevens, bevat in de bevolkingsregisters en het register van buitenlanders.

De Wet van 24 mei 1994 ter oprichting van een wachtregister voor buitenlanders die zich aangeven als vluchteling of die erkenning als vluchteling aanvragen.

De Wet van 15 januari 1990 ter invoering en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid.

- 3) Bescherming van de persoonlijke levenssfeer en verwerking van persoonsgegevens.

De Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, organiseert de bescherming van de persoonlijke levenssfeer alleen wanneer deze slaat op de inzameling, registratie, verwerking en bekendmaking van persoonsgegevens door middel van een geautomatiseerde of manuele verwerking.

De wet definieert geautomatiseerde verwerking als elk geheel van bewerkingen die geheel of gedeeltelijk langs geautomatiseerde weg zijn uitgevoerd en betrekking hebben op de registratie en de bewaring van persoonsgegevens, alsook op de wijziging, de uitwisseling, de raadpleging en de verspreiding van deze gegevens.

Onder het "houden van een manueel bestand" wordt verstaan de registratie, de bewaring, de wijziging, de uitwisseling, de raadpleging of de verspreiding van persoonsgegevens in de vorm van een bestand op een niet geautomatiseerde drager.

Met "persoonsgegevens" wordt bedoeld de gegevens die betrekking hebben op een natuurlijke persoon, die geïdentificeerd is of kan worden.

Het begrip "gegevens" is open en beoogt zowel schriftelijke, gecodeerde, gedigitaliseerde gegevens alsook beelden en geluidsopnamen.

De wet omschrijft de "houder van het bestand" als de natuurlijke persoon of de rechtspersoon of de feitelijke vereniging die bevoegd is om te beslissen over het doel van de verwerking. Hij is de hoofdverantwoordelijke voor alle verplichtingen die door de wet met het oog op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer geschapen worden.

Het begrip "bewerker" staat voor de natuurlijke persoon of de rechtspersoon of de feitelijke vereniging aan wie de organisatie en de uitvoering van de verwerking worden toevertrouwd.

De wet organiseert de bescherming van de persoonlijke levenssfeer door het doel van elk bestand aan een voorafgaande aangifte te onderwerpen en de houder van het bestand aan een hele reeks verplichtingen te onderwerpen.

De bescherming wordt voorts verzekerd door het bijhouden van een openbaar register van verwerkingen van persoonsgegevens.

De in een bestand opgenomen persoon heeft ook een aantal rechten ten overstaan van de houder van het bestand, met name recht op toegang tot de gegevens en het recht om verkeerde of overbodige gegevens te wijzigen of te schrappen.

Deze verplichtingen en deze rechten zijn gekoppeld aan straffen in de vorm van boetes, inbeslagneming, vernietiging van bestanden of opsluiting.

De publicatie van bepaalde veroordelingen in de dagbladpers is eveneens voorzien.

HET BEHEER EN DE BESCHERMING VAN DE PERSOONLIJKE LEVENSSFEER IN DE PERSOONSGEBONDEN GEGEVENSVERWERKING

1) Fundamentele principes van het administratief handelen

Het recht van een overheidsinstantie om gegevens in te zamelen, deze te verwerken en bekend te maken, vindt zijn verantwoording in de noodzaak dat het openbaar belang gediend moet worden.

Het recht op informatie vanwege overheidsinstanties mag slechts uitgeoefend worden als de volgende drie fundamentele principes nageleefd worden:

- het wettelijkheidsprincipe
- het specialiteitsprincipe
- het proportionaliteitsprincipe

Het wettelijkheidsprincipe

Het administratieve handelen is aan het recht onderworpen. Dit is wat men het "wettelijkheidsprincipe" noemt. De bevoegdheden van de administratie zijn beperkt door de plicht om regels na te leven.

De beperkingen in het handelen van overheidsinstanties worden vastgelegd door de Grondwet, de wetten, de decreten en verordeningen.

Het wettelijkheidsprincipe toegepast op de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, betekent:

- dat het aanleggen van een verwerking van persoonsgegevens zijn grond vindt in het kader van de wettelijke bevoegdheden die aan deze administratieve instanties toegekend worden door een orgaan van het wetgevend type (federaal, communautair, regionaal, provinciaal of gemeentelijk);
- dat deze verwerking gebeurt onder de controle van de wetgevende macht (bijvoorbeeld onder de controle van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer).

Het specialiteitsprincipe

Een administratieve overheid heeft pas toelating om persoonsgegevens te registreren als het gebeurt in het kader van een specifieke opdracht die haar toevertrouwd werd.

Voorbeeld

De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid is bij wet opgedragen om sociale gegevens met persoonlijk karakter met betrekking tot de identificatie van personen bij sociale zekerheidsinstellingen in te zamelen, te registreren en te verwerken. Bedoeld worden de gegevens die verschillende sociale zekerheidsinstellingen nodig hebben om de sociale zekerheid te kunnen toepassen.

In het kader van deze opdracht is het normaal dat de Kruispuntbank gegevens inzamelt en verwerkt waaruit afgeleid kan worden dat X, het meerderjarig kind van Z en Y, minder dan 25 jaar oud is en woont bij Z, die gescheiden is van Y. Deze gegevens zullen toelaten om uitspraak te doen over het recht op en het bedrag van de kinderbijslag en over de hoedanigheid van personen ten laste van X met betrekking tot de verplichte ziekteverzekering.

Daarentegen is het overbodig om te registreren dat Z niet regelmatig zijn aan Y verschuldigd alimentatiegeld betaalt, dat verschillende in beslagnames op zijn loon gebeurd zijn door andere schuldeisers...

De registratie van dergelijke gegevens kadert niet in de specifieke opdracht van de Kruispuntbank.

Het proportionaliteitsprincipe

De verwerking opgezet door de administratie in naam van het algemeen belang of in naam van de bescherming van de burger, mag niet leiden tot een niet in verhouding staande beperking van de individuele vrijheden.

Hoe dan ook dient de administratie te kiezen voor de weg die inzake beperking van de vrijheden van de beheerde persoon, het minst dwingend is.

Dit principe betekent dat men de parameter of parameters moet vastleggen, die toelaten de hoeveelheid informatie te omschrijven die nodig is om het vastgelegde doel te bereiken.

In het voorgaande voorbeeld hebben wij gezien dat bepaalde gegevens overbodig waren, maar men kan zich in verband met pertinente gegevens ook de vraag stellen hoe lang deze bewaard moeten worden. In ons geval is het antwoord vrij eenvoudig: het recht op terugbetaling van ten onrechte uitbetaalde kinderbijslag verstrijkt na een periode van vijf jaar, te rekenen vanaf de datum waarop de betaling uitgevoerd werd.

Helaas is alles niet altijd zo eenvoudig.

Laten wij bij hetzelfde voorbeeld blijven en het iets ingewikkelder maken: om het bedrag van de kinderbijslag te bepalen dat ten gunste van X betaald moet worden, kunnen naast andere informatie, gegevens over het inkomen van Z noodzakelijk blijken. Zo is bijvoorbeeld verhoogde kinderbijslag verschuldigd wanneer de persoon die het recht draagt, een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid geniet zoals voorzien door de wetgeving betreffende de ziekte- en invaliditeitsverzekering, dit vanaf de 7de maand van de primaire ongeschiktheid of

tijdens de invaliditeitsperiode.

Wat is de hoeveelheid informatie die absoluut noodzakelijk is om de draagwijdte van het recht op kinderbijslag te bepalen? Men dient kennis te hebben van de aard van de inkomsten, van een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid, betaald in toepassing van de wet op de ziekte- en invaliditeitsverzekering en de datum waarop de betaling hiervan voor het eerst gebeurd is. De volgende elementen zijn overbodig: het bedrag van de uitkering, indien het een ziekte of ongeval betreft.

Samengevat is de regel die zegt "dat kan altijd van pas komen", voorgoed afgeschaft.

2) Respect voor de persoonlijke levenssfeer

Algemene principes van eerbied voor de persoonlijke levenssfeer in de Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens

Artikel 2 van de wet bevestigt een algemeen en universeel principe: « Iedere natuurlijke persoon heeft bij de verwerking van persoonsgegevens die op hem betrekking hebben, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer . »

Het betreft een subjectief recht, aangezien het individu geen eigenaar is van de informatie die over hem ingezameld wordt en rondgaat. De Belgische Wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer erkent nergens het werkelijke en radicale recht dat een individu zou hebben om, alleen omdat hij dat wil, het feit te verbieden dat een houder van een openbaar of privé-bestand op wettelijke wijze informatie over hem zou verwerken.
(- vertaling - E. QUINTIN, Le principe de finalité et les obligations du maître de fichier en sécurité sociale, Rev. Belge de Sécurité sociale, 2eme trim., 1993, nr. 2, p.233).

Wie wordt beschermd?

De wet beoogt elke mens, zonder onderscheid van sekse of nationaliteit.

Zij is zowel op minder- als meerderjarigen van toepassing.

De wet eist niet dat de persoon nog in leven zou zijn. Als het een overledene betreft, zullen de inzameling en de verwerking van gegevens doorgaans indirect zijn en bijvoorbeeld slaan op de nabestaanden, de echtgenoot en de kinderen; in deze gevallen zal de bescherming bij wet spelen ten opzichte van hen en niet ten opzichte van de overledene.

Welke informatie?

De wet definieert persoonsgegevens als gegevens met betrekking tot natuurlijke personen die geïdentificeerd zijn of kunnen worden.

De wetgever bepaalt niet nader wat de term "gegevens" betekent. De Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer en de Hoven en Rechtbanken zullen de inhoud van dit begrip moeten afbakenen. Evenwel geven de voorbereidende werkzaamheden tot de wet bepaalde aanwijzingen door te stellen dat een "gegeven" niet alleen een schriftelijke of becijferde informatie betreft, maar ook de informatie bevat in een beeld, een geluidsband of een digitale afdruk.

Men kan dus vaststellen dat het de bedoeling van de wetgever was om een zo ruim, open en evolutiegericht mogelijke interpretatie te geven.

De wet beoogt alleen natuurlijke personen. Bedrijven en verenigingen zijn rechtspersonen en als dusdanig van toepassing uitgesloten. Evenwel dient enige voorzichtigheid gehanteerd te worden. Indien bijvoorbeeld bij de inzameling van gegevens over handelsvennootschappen, gegevens naar voor komen in verband met de aandeelhouders, de leden van de Raad van Bestuur, het cliënteel, zal men moeten nagaan of er geen sprake is van samenstelling van een bestand met persoonsgegevens met betrekking tot natuurlijke personen die geïdentificeerd zijn of kunnen worden.

Wie zijn de houder van het bestand en de bewerker?

De houder van het bestand

Als "houder van het bestand" definieert de wet de natuurlijke of de rechtspersoon of de feitelijke vereniging die bevoegd is om te beslissen over het doel van de verwerking of over de soorten gegevens die erin moeten voorkomen.

Wanneer het doel van de verwerking en de categorie gegevens die erin moeten staan, bij wet vastgelegd zijn, is de houder van het bestand de natuurlijke persoon of rechtspersoon die bij wet aangewezen is om het bestand bij te houden.

Wij hebben gezien dat het handelen van de administratie geregeld wordt door het wettelijkheidsprincipe, wat betekent dat de samenstelling van een gegevensverwerking haar oorsprong moest vinden in een tekst uitgaande van een orgaan van het wetgevend type.

In de meeste gevallen zal die tekst de houder van het bestand aanduiden: b.v. art. 4 van het K.B. van 6/12/1994, houdende bepaling van de regels volgens dewelke bepaalde gegevens bekendgemaakt moeten worden aan de Minister die Volksgezondheid onder zijn bevoegdheden heeft, stelt deze laatste aan als houder van het bestand en de directeur-generaal van de administratie van verzorgingsinstellingen als bewerker van het bestand.

Indien dergelijke aanwijzingen ontbreken, dient men de facto te onderzoeken wie bevoegd is om te beslissen over het doel, over de soorten gegevens die in het bestand moeten komen.

De bewerker

Onder "bewerker" dient men te verstaan : de natuurlijke persoon of rechtspersoon of feitelijke vereniging aan wie de organisatie en de uitvoering van de verwerking worden toevertrouwd.

De tekst van de wet beoogt de persoon die in concreto belast is met de uitvoering van de verwerking.

Alhoewel het niet uitgesloten is dat de houder van het bestand soms ook de bewerker kan zijn, wil de tekst in beginsel beide functies van elkaar scheiden met de bedoeling de verantwoordelijkheden van de houder van het bestand te omschrijven. De houder van het bestand blijft de hoofdverantwoordelijke voor de uitvoering en de organisatie van de verwerking toevertrouwd aan een bewerker.

De definitie van de "bewerker" bestrijkt twee onderscheiden realiteiten. Enerzijds beoogt zij de natuurlijke persoon die handelend onder toezicht van de houder van het bestand, opdracht heeft om zijn beslissingen uit te voeren en in te staan voor de uitvoering en de opvolging van de bewerking. Anderzijds stelt zij de persoon buiten de organisatie van de houder van het bestand aan, die prestaties in opdracht van deze laatste uitvoert. Deze persoon wordt doorgaans "verwerkend agent" genoemd. In tegenstelling tot de meeste buitenlandse wetgevingen maakt de Belgische wet geen onderscheid tussen deze beide personen.

« Aangezien de wet geen onderscheid maakt tussen de bewerker die optreedt als aangestelde of mandataris van de houder van het bestand en de verwerkende agent, zal hetzelfde stelsel op beide betrokkenen van toepassing moeten zijn. De verwerkende agent heeft dan ook geen enkele bijzondere plicht, tenzij die plichten die niet uitsluitend ten laste vallen van de houder van het bestand en die door eenieder nageleefd moeten worden (naleving van het gekozen doel bijvoorbeeld).

Dit gebrek aan aansprakelijkheid is te begrijpen uit hoofde van de bewerker, een natuurlijk persoon, die zijn opdrachten uitoefent onder rechtstreekse controle van de houder van het bestand. Ze is minder verantwoord voor wat de verwerkende agent betreft. Deze laatste oefent zijn activiteit immers uit buiten de onderneming en kan door de houder van het bestand niet gecontroleerd worden. Uiteraard zal het gemeenrecht inzake strafrechtelijke aansprakelijkheid van toepassing worden bij slordigheid of onachtzaamheid van zijn kant. En de houder van het bestand kan in zijn relaties met de agent die hij gekozen heeft, gebeurlijk de contractuele aansprakelijkheid laten spelen. »

(- vertaling - M.H. BOULANGER, C. de TERWANGNE en Th. LEONARD, La protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel. La loi du 8 december 1992, J.T., 15 mei 1993, pp. 369 tot 388.)

De verplichtingen van de houder van het bestand

We hebben gezien dat de houder van het bestand de finaliteit bepaalt van het bestand dat hij samenstelt. Het is dan ook logisch dat op deze laatste een aantal verplichtingen wegen die de bescherming van de persoonlijke levenssfeer moeten garanderen. We zullen achtereenvolgens de verplichtingen die zich opdringen bij het aanmaken van een bestand en de voorschriften die gedurende de ganse periode van het beheer van het bestand moeten nageleefd worden onderzoeken.

1. Bij de samenstelling van het bestand

- a. De houder van het bestand is verantwoordelijk voor de beslissing tot het aanmaken van het bestand en de verwerking ervan. Zijn eerste verplichting is het naleven van het finaliteitsbeginsel. Naleven van dit beginsel veronderstelt dat, voor dat van enige verwerking sprake is, één of meer wettelijke doeleinden vastgelegd moeten worden. De bedoeling hiervan is doorzichtigheid nastreven ten behoeve van de in het bestand geregistreerde personen. De Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer heeft een lijst samengesteld met het merendeel van de doeleinden die aan de wettelijke criteria voldoen.

De verwerkte gegevens moeten, in verhouding tot het doel, correct, relevant en niet overmatig zijn. Ze mogen niet verwerkt worden op een wijze die met het doel niet verzoenbaar is.

- b. De verplichting aangifte te doen bij de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer van elke geautomatiseerde verwerking vóór de eigenlijke start ervan.

De houder van het bestand wordt verplicht volgende informatie mede te delen :

- de datum van aangifte
- de identiteit van de houder en de beheerder van het bestand
- de benaming van de verwerking
- de finaliteit van de verwerking
- het soort gegevens
- de categorieën van personen die een toelating krijgen om inzicht te krijgen in de gegevens
- de voorziene garantie gepaard aan de mededeling van gegevens
- de gebruikte middelen om de personen in te lichten dat hen desbetreffende gegevens ingeschreven zijn in een bestand en hun recht op toegang
- de perioden waarbuiten de gegevens niet meer mogen bewaard, gebruikt of verdeeld worden.

De Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer beheert een register dat toegankelijk is voor het publiek en waarin het geheel van de geautomatiseerde verwerking van gegevens met betrekking tot de persoonlijke levenssfeer worden bijgehouden.

- Dit algemeen principe wordt vergezeld van een aantal uitzonderingen. De wet voorziet inderdaad dat de Koning, al dan niet op voorstel van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, vrijstelling kan verlenen voor een categorie van automatische verwerking van gegevens met betrekking tot de persoonlijke levenssfeer, die duidelijk geen invloed of risico vertonen inzake inbreuk op de persoonlijke levenssfeer, of nochtans toestaan dat er voor deze verwerking slechts een beperkte aangifte moet gebeuren.

Deze mogelijkheid wordt uitgevoerd via het Koninklijk Besluit 13 van 12 maart 1996 houdende de voorwaardelijke vrijstelling van de verplichting om aangifte te doen van een bepaalde categorie van geautomatiseerde gegevensverwerking met betrekking tot de persoonlijke levenssfeer die duidelijk geen risico vertoont inzake inbreuk op de persoonlijke levenssfeer (B.S. 15 maart 1996 B.P. 5802 sq).

De regels van dit Besluit worden hieronder gedetailleerd weergegeven.

- a. De verplichting om de betrokken personen bij de inzameling van gegevens in te lichten van :
 - de identiteit van de houder van het bestand, eventueel van zijn vertegenwoordiger in België, alsook eventueel de identiteit en het adres van de bewerker van de bestanden,
 - eventueel de wettelijke of reglementaire basis voor de gegevensinzameling,
 - het doel waarvoor de ingezamelde gegevens gebruikt zullen worden,
 - de mogelijkheid om aanvullende inlichtingen te krijgen bij het register van de geautomatiseerde verwerkingen van persoonsgegevens dat door de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer wordt bijgehouden
 - het recht van toegang tot de gegevens en het recht om verbetering ervan aan te vragen.

- a. De verplichting van de persoon wanneer deze voor de eerste keer in een bepaalde verwerking opgenomen wordt, hiervan in kennis te stellen, behalve indien :
 - de verplichtingen opgesomd onder punt C bij de inzameling van persoonsgegevens nageleefd worden,
 - de verwerking deel uitmaakt van een contractuele relatie tussen de betrokken persoon en de houder van het bestand,
 - de verwerking kadert in de relatie tussen de betrokken persoon en de houder van het bestand geregeld door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie.

Opmerking

Het verschil tussen inzameling en registratie van gegevens lijkt subtiel en van aard om interpretatiemoeilijkheden uit te lokken. Volgens de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer wordt met inzameling bedoeld de gegevens die rechtstreeks bij de persoon in kwestie ingezameld worden, terwijl registratie slaat op gegevens die bij een derde verkregen zijn met het oog op integratie ervan in een bestand. De verplichting om te informeren werd geassocieerd aan de afwijkingen waarvan hierboven sprake was.

2. Zolang het bestand in kwestie beheerd wordt, moet de houder van het bestand :

- a. Voor elke geautomatiseerde verwerking een staat opmaken met daarin opgave van :
 - de aard van de verwerkte gegevens
 - het doel van de verwerking
 - de onderlinge verbanden, verbindingen en raadplegingen, alsook de personen of categorieën van personen aan wie de persoonsgegevens doorgegeven worden.
- b. De conformiteit verzekeren van de verwerkingsprogramma's met de vermeldingen in het register bij de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer. De houder van het bestand dient ook na te gaan dat er geen wederrechtelijk gebruik van gemaakt wordt.
- c. De gegevens bijwerken. onjuiste, onvolledige of niet ter zake doende gegevens, waarvan de inzameling een breuk vormt op de wet, verbeteren of verwijderen.
- d. De toegang tot de verwerking beperken tot personen die uit hoofde van hun functie of voor de behoefte van de dienst rechtstreeks toegang hebben tot de geregistreerde gegevens en er over waken dat deze personen geen verrichtingen kunnen uitvoeren voor het wijzigen, toevoegen, wissen, lezen, het tot stand brengen van onderlinge verbanden of onderlinge verbindingen van gegevens wanneer dit niet voorgeschreven, niet toegelaten, of verboden is.
- e. Er op toezien dat de persoonsgegevens alleen kunnen medegedeeld worden aan die categorieën van personen die gerechtigd zijn toegang te hebben.
- f. De interne medewerkers inlichten over de draagwijdte van de wetgeving met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.
- g. De veiligheid van de gegevens waarborgen, de gepaste technische en organisatorische maatregelen treffen om de bestanden te beschermen tegen toevallige of ongeoorloofde vernietiging, tegen toevallig verlies, tegen wijziging, toegang, of enige andere verwerking die niet toegelaten is.

Deze bescherming moet aangepast zijn rekening houdend met de technische mogelijkheden ter zake en de kosten die door deze maatregelen veroorzaakt worden afgewogen tegenover de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.

De houders van een bestand vrijgesteld van de melding door het Koninklijk Besluit n° 13 van 12 maart 1996 houdende de voorwaardelijke vrijstelling van de verplichting tot vermelding van een aantal categorieën van geautomatiseerde gegevensverwerking met betrekking tot de persoonlijke levenssfeer die manifest geen risico vertonen ten opzichte van inbreuk op de persoonlijke levenssfeer (zie infra p. 20).

Behalve de voorwaarden vastgelegd in het bovenvermeld Koninklijk Besluit moeten mutatis

mutandis de opgesomde verplichtingen onder punt 2. littera a. tot g. respecteren.

Welke zijn de rechten van de geregistreerde personen ?

- a. Elke in het bestand opgenomen persoon heeft het recht om kennis te nemen van de gegevens die over zijn persoon geregistreerd zijn. Er mogen geen kosten gevraagd worden, behalve de kosten die nodig zijn voor het openen van een dossier. Deze bedragen zijn bij Koninklijk Besluit vastgelegd (zie de lijst in bijlage). De inlichtingen moeten onverwijld medegedeeld worden en dit uiterlijk binnen de 45 dagen na ontvangst van het verzoek. Bekendmaking van de gegevens kan pas om de 12 maanden gevraagd worden behoudens uitzonderlijke omstandigheden waarover de Commissie oordeelt.

Naast de rechtstreekse toegang voorziet de wet twee gevallen van onrechtstreekse toegang:

- via een arts naar keuze van de betrokkene voor wat de medische gegevens betreft en
- via de Commissie in gevallen waar de openbare veiligheid op het spel staat.

- a. Elke in het bestand opgenomen persoon heeft het recht om gratis verbetering te verkrijgen van elk onjuist gegeven in verband met zijn persoon.
- b. Elke in het bestand opgenomen persoon heeft het recht tot het kosteloos bekomen van verwijdering of het verbod op de aanwending van elk gegeven betreffende zijn persoon dat, gelet op het doel van de verwerking, onvolledig of niet ter zake dienend is of waarvan de registratie, de mededeling of bewaring verboden zijn of nog na verloop van de toegestane duur bewaard werd. Het was de bedoeling van de wetgever om de procedure ter zake maximaal te vereenvoudigen.

De verzoeken onder a. b. en c. dienen schriftelijk, gedateerd en ondertekend ingediend te worden.

Beroepsmogelijkheden voor de geregistreerde personen.

Wanneer de geregistreerde persoon geen genoegdoening bekomt bij de houder van het bestand kan een klacht bij de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer worden ingediend. De beslissing van deze Commissie heeft echter geen enkele dwingende kracht.

De betrokken persoon kan zich ook richten tot de Rechtbank van Eerste Aanleg die zitting zal houden zoals in kortgeding. De bevoegde rechtbank is deze van de domicilie van de eiser wat betreft de aanvragen voor verbetering of verwijdering van gegevens of het verbieden van het gebruik van incorrecte gegevens of rekening houdend met het doel van de verwerking, onvolledige of niet ter zake doende gegevens of gegevens waarvan de verspreiding of bewaring verboden zijn of nog die bewaard worden buiten de toegestane periode.

Indien de geregistreerde persoon niet in België gedomicilieerd is, is de voorzitter van de Rechtbank van de domicilie van de houder van het bestand bevoegd indien het een fysieke persoon betreft.

Indien de houder van het bestand een morele rechtspersoon betreft, is de voorzitter van de Rechtbank van de Sociale Zetel of de Administratieve Zetel bevoegd. Evenwel kan de betrokken persoon zich alleen tot het gerecht richten op voorwaarde dat zijn verzoek tot toegang, verbetering, verwijdering of niet aanwending door de houder van het bestand of eender welke persoon aangeduid door de Koning verworpen werd of niet beantwoord werd binnen de 45 dagen.

Sancties.

De inbreuken op de verplichtingen die van toepassing zijn op de houder van het bestand, zijn vertegenwoordiger in België, of zijn vertegenwoordiger, worden gestraft met geldboeten die kunnen gaan van 100,- tot 100.000,- BF (multiplicator 200).

De rechtbank kan de veroordeelde tevens verbod opleggen om persoonlijk of via een tussenpersoon, en dit met een duur van maximum 2 jaar, elke gegevensverwerking met betrekking tot de persoonlijke levenssfeer verbieden. In geval van recidive zal de straf een opsluiting van 3 maanden tot 2 jaar en een geldboete van 100,- tot 100.000,- BF (multiplicator 200) of één van bovenvernoemde straffen tot gevolg hebben.

De rechtbank mag de opdracht geven om deze rechtspraak integraal of zelfs een deel ervan in één of meerdere dagbladen te publiceren en dit op kosten van de veroordeelde.

De rechtbank mag ook in een aantal gevallen een beslagname uitspreken of de uitwissing van gegeven bevelen.

Reglementering inzake tarifiëring, vrijstelling van aangifte en bekendmaking van bepaalde gegevensverwerkingen

Het Belgisch Staatsblad van 15 maart 1996 heeft drie Koninklijke Besluiten gepubliceerd met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens¹

Deze drie teksten regelen de bijdragen die betaald moeten worden bij aangifte van verwerkingen van persoonsgegevens aan de Commissie voor de Bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de voorwaardelijke vrijstelling van aangifte voor bepaalde categorieën geautomatiseerde verwerkingen van persoonsgegevens die duidelijk geen risico op aantasting van de persoonlijke levenssfeer vormen en de procedure tot collectieve informatie van personen die onder bepaalde verwerkingen vallen.

Koninklijk Besluit nr. 12bis van 2 maart 1996 tot wijziging van het Koninklijk Besluit nr. 12 van 7 maart 1995 betreffende de bijdrage die gestort moet worden bij de aangifte van verwerkingen van persoonsgegevens aan de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Bijdrage bij aangifte

Wanneer de aangifte gebeurt middels het formulier in bijlage bij het Koninklijk Besluit, wordt de bijdrage vastgelegd op:

- 5.000 frank per verwerking die slaat op meer dan 100 personen;
- 2.500 frank per verwerking die slaat op hoogstens 100 personen.

Wanneer de aangifte gedaan wordt op magnetische drager overeenkomstig de bijlage van het Koninklijk Besluit, wordt de bijdrage vastgelegd op:

- 1.000 frank per verwerking die slaat op meer dan 100 personen;
- 500 frank per verwerking die slaat op hoogstens 100 personen.

Bijdrage bij wijziging van de aangifte

De bijdrage die aan de Commissie gestort moet worden bij aangifte door dezelfde houder van het bestand en op hetzelfde ogenblik, van één of meer wijzigingen aan de inhoud van zijn eerste aangifte, wordt vastgelegd op 800 frank.

¹ W.B.P.L. - Wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens van 8 december 1992.

DRAGER VAN DE AANGIFTE	OMVANG VAN DE VERWERKING	TARIEF
AANGIFTE OP FORMULIER OVEREENKOMSTIG DE BIJLAGEN VAN HET KONINKLIJK BESLUIT	verwerking kleiner of gelijk aan 100 personen	2.500 frank
	verwerking van meer dan 100 personen	5.000 frank
AANGIFTE OP MAGNETISCHE DRAGER OVEREENKOMSTIG DE BIJLAGEN VAN HET KONINKLIJK BESLUIT	verwerking kleiner of gelijk aan 100 personen	500 frank
	verwerking van meer dan 100 personen	1.000 frank
AANGIFTE, <u>DOOR DEZELFDE</u> <u>HOUDER VAN HET BESTAND</u> <u>EN OP HETZELFDE</u> <u>OGENBLIK</u> , VAN EEN OF MEER WIJZIGINGEN AAN DE INHOUD VAN ZIJN OORSPRONKELIJKE AANGIFTE		800 frank

Koninklijk Besluit nr. 13 van 12 maart 1996 houdende voorwaardelijke vrijstelling van de verplichting tot aangifte voor bepaalde categorieën geautomatiseerde verwerkingen van persoonsgegevens, die duidelijk geen risico op inbreuk op de persoonlijke levenssfeer inhouden

De verplichtingen inzake bekendmaking en voorafgaande aangifte van geautomatiseerde verwerkingen, zijn niet toepasselijk op de verwerkingen opgesomd door het Koninklijk Besluit, indien zij aan de door het K.B. vastgelegde voorwaarden voldoen. De Commissie behoudt trouwens de mogelijkheid om, zoals voorgeschreven in artikel 17 paragraaf 4 van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van verwerkingen van persoonsgegevens, in het kader van zijn controle en onderzoeksbevoegdheden ingeschreven in de artikels 31 en 32 van de wet, informatie-elementen te eisen, onder meer de oorsprong van de gegevens, de gekozen automatiseringstechnieken en de ingebouwde beveiligingsmaatregelen.

Lijst van soorten vrijgestelde verwerkingen van persoonsgegevens en de voorwaarden die zij moeten vervullen

- 1) De verwerkingen die uitsluitend verband houden met de gegevens die nodig zijn voor de loondienst van de personen in dienst van of werkende voor de houder van het bestand, in zoverre deze gegevens uitsluitend door de beoogde loondienst gebruikt worden en niet bewaard worden na de termijn die nodig is voor de loonadministratie of in het belang van de betrokken persoon.

- 2) De verwerkingen die uitsluitend bedoeld zijn voor de administratie van het personeel in de dienst van of werkende voor de houder van het bestand, op voorwaarde:
- dat zij niet slaan op gegevens met betrekking tot de gezondheid van de betrokkene, noch op gevoelige of gerechtelijke gegevens in de zin van artikel 6 en 8 van de wet, noch op gegevens die bedoeld zijn voor het evalueren van de betrokkene;
 - dat de gegevens niet langer bewaard worden dan nodig is voor de administratie van het personeel, dat zij niet aan derden ²meegedeeld worden, behalve in het kader van de toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling of in zoverre deze noodzakelijk zijn voor het realiseren van de doelstellingen van de verwerking.
- 3) De verwerkingen die uitsluitend verband houden met de boekhouding van de houder van het bestand, op voorwaarde:
- dat de gegevens uitsluitend gebruikt worden voor die boekhouding;
 - dat de gegevens niet aan derden meegedeeld worden, behalve in het kader van de toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling of tenzij de bekendmaking noodzakelijk is voor de boekhouding;
 - dat de gegevens niet langer bewaard worden dan de termijn die nodig is voor de boekhouding en de archivering.
- 4) De verwerkingen die uitsluitend bedoeld zijn voor het beheren van aandeelhouders en vennoten, op voorwaarde:
- dat de gegevens niet aan derden meegedeeld worden, behalve in het kader van de toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling
 - dat zij niet langer bewaard worden dan de termijn die nodig is om het beoogde doel te realiseren.
- 5) De verwerkingen die uitsluitend bedoeld zijn voor het beheren van het cliënteel of van de leveranciers van de houder van het bestand, op voorwaarde:
- dat de verwerking geen verband houdt met gegevens met betrekking tot de gezondheid van de betrokkenen, noch met gevoelige of gerechtelijke gegevens in de zin van artikelen 6 en 8 van de wet;
 - dat in het kader van het beheer van het cliënteel, geen enkele persoon geregistreerd mag worden op basis van informatie verkregen bij derden;

² Artikel 1 van het Koninklijke Besluit definieert het begrip derden: “De natuurlijke persoon of rechtspersoon, de overheidsinstantie, de dienst of enig ander organisme buiten de betrokken persoon of zijn wettelijke vertegenwoordiger, de houder van het bestand, de bewerker”.

- dat de gegevens niet langer bewaard worden dan nodig is voor het normale beheer van de onderneming van de houder van het bestand en niet aan derden meegedeeld mogen worden, behalve in het kader van de toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling of nog met het oog op een normaal beheer van de onderneming.
- 6) De verwerkingen die gebeuren door een stichting, een vereniging of enig ander organisme zonder winstgevend doel in het kader van hun gewone activiteiten en die uitsluitend verband houden met de administratie van hun eigen leden, de personen die regelmatige contacten onderhouden met deze organismen of de weldoeners van de stichting, de vereniging of het organisme, op voorwaarde:
- dat geen enkele persoon geregistreerd wordt op basis van gegevens verkregen bij derden;
 - dat de gegevens niet langer bijgehouden worden dan nodig is voor het beheren van de leden, de contactpersonen en de weldoeners;
 - dat de gegevens niet meegedeeld worden aan derden, behalve in het kader van een wettelijke of reglementaire bepaling.
- 7) De verwerkingen van identificatiegegevens die noodzakelijk zijn voor communicatiedoeleinden met als enig doel in contact te treden met de betrokkenen, in zoverre deze gegevens niet aan derden meegedeeld worden.
Deze bepaling heeft een residueel karakter, zij is uitsluitend van toepassing op die verwerkingen die niet uitdrukkelijk door een andere bepaling van het besluit beoogd worden.
- 8) De verwerkingen van gegevens die uitsluitend slaan op de registratie van bezoekers, die plaatsvinden in het kader van een toegangscontrole, in zoverre de verwerkte gegevens beperkt blijven tot alleen naam, professioneel adres van de bezoeker, identificatie van zijn werkgever, identificatie van zijn voertuig, naam, sectie en functie van de bezochte persoon, alsook de dag en het uur van het bezoek, op voorwaarde dat deze gegevens uitsluitend gebruikt worden voor toegangscontrole en dat zij alleen gedurende de vereiste tijd bewaard worden.
- 9) De verwerkingen van gegevens uitgevoerd door onderwijsinstellingen bedoeld om hun betrekkingen met leerlingen of studenten te beheren, op voorwaarde dat:
- geen gegevens geregistreerd worden die verkregen werden van derden;
 - deze gegevens niet aan derden meegedeeld worden, behalve in het kader van de toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling;
 - dat zij niet langer bewaard worden dan nodig is om de relatie met de leerlingen of studenten te beheren.

- 10) De gegevensverwerkingen die gebeuren door de gemeente overeenkomstig de Wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten en tot wijziging van de Wet van 8 augustus 1983 ter organisatie van een nationaal register van natuurlijke personen, overeenkomstig de kieswetgeving, alsook de wettelijke bepalingen met betrekking tot de registers van de burgerlijke stand.
- 11) Verwerkingen van gegevens met als enig doel het bijhouden van een register dat krachtens wettelijke of reglementaire bepalingen, bedoeld is ter informatie van het publiek en openstaat voor raadpleging door het publiek of door enige andere persoon die een gewettigd belang aantoonst.
- 12) De verwerking van gegevens verricht door administratieve overheden, indien de verwerking onderworpen is aan bijzondere voorschriften opgelegd door of krachtens de wet en ter reglementering van de toegang tot de verwerkte gegevens, alsook de verkrijging en de schrapping ervan.
- 13) De verwerking van gegevens verricht door de instellingen voor sociale zekerheid beoogd in artikels 1 en 2, alinea 1, 2, van de Wet van 15 januari 1990 betreffende de oprichting van een Kruispuntbank voor de Sociale Zekerheid, die het toepassen van de sociale zekerheid tot doel hebben, op voorwaarde dat wat deze verwerkingen betreft, deze instellingen voldoen aan de bepalingen van voornoemde wet alsook aan de bijbehorende uitvoeringsbesluiten.
De gegevens vermeld in artikel 17 paragraaf 3 van de wet worden ter beschikking gesteld van de Commissie.

SYNTHESETABEL

Soort verwerking	Vrijstellingsvoorwaarden
<p><u>Artikel 2</u> De verwerkingen die uitsluitend verband houden met de gegevens die nodig zijn voor de loondienst van de personen in dienst van of werkende voor de houder van het bestand</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uitsluitend te gebruiken door de loondienst - bewaartermijn beperkt tot wat nodig is voor de loonadministratie of in het belang van de betrokken persoon.
<p><u>Artikel 3</u> De verwerkingen die uitsluitend bedoeld zijn voor de administratie van het personeel in de dienst van of werkende voor de houder van het bestand</p>	<ul style="list-style-type: none"> - geen gegevens over de gezondheid van de betrokkene, noch gevoelige of gerechtelijke gegevens in de zin van artikel 6 en 8 van de WBPL-wet, noch gegevens die bedoeld zijn voor het evalueren van de betrokkene - niet langer bewaren dan nodig voor de administratie van het personeel - geen mededeling aan derden behalve in het kader van een wettelijke of reglementaire bepaling of indien noodzakelijk voor het realiseren van de doelstellingen van de verwerking.
<p><u>Artikel 4</u> De verwerkingen die uitsluitend verband houden met de boekhouding van de houder van het bestand</p>	<ul style="list-style-type: none"> - gegevens uitsluitend gebruiken voor die boekhouding - geen mededeling aan derden behalve in het kader van een wettelijke of reglementaire bepaling of indien noodzakelijk voor de boekhouding - niet langer bewaren dan de termijn die nodig is voor de boekhouding en de archivering
<p><u>Artikel 5</u> De verwerkingen die uitsluitend bedoeld zijn voor het beheren van aandeelhouders en vennoten</p>	<ul style="list-style-type: none"> - geen mededeling aan derden behalve in het kader van een wettelijke of reglementaire bepaling - bewaartijd beperken tot de tijd die nodig is om het doel te realiseren

Artikel 6

De verwerkingen die uitsluitend bedoeld zijn voor het beheren van het cliënteel of van de leveranciers van de houder van het bestand

- geen gegevens over de gezondheid van de betrokkene, noch gevoelige of gerechtelijke gegevens in de zin van artikel 6 en 8 van de WBPL-wet
- geen registratie van gegevens verkregen van derden
- bewaartijd beperken tot de tijd die nodig is voor het bedrijfsbeheer
- geen mededeling aan derden behalve in het kader van een wettelijke of reglementaire bepaling of indien noodzakelijk voor het goede beheer van de onderneming

Koninklijk Besluit nr. 15 van 12 maart 1996 tot wijziging van het Koninklijk Besluit nr. 9 van 7 februari 1995 houdende vrijstellingen op het toepassen van art. 9 van de Wet van 8 december 1992 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens en houdende invoering van een collectieve informatieprocedure voor personen waarop bepaalde verwerkingen betrekking hebben.

Pro memorie, artikel 4 W.B.P.L. organiseert de kennisgeving aan personen die betrokken zijn door de verzameling van persoonsgegevens met het oog op verwerking ervan uitgevoerd in België of in het buitenland.

Artikel 9 W.B.P.L. bepaalt dat wanneer een persoon voor het eerst in een bepaalde verwerking wordt geregistreerd, deze daarvan onverwijld kennis gegeven moet worden. Behalve in de volgende gevallen:

- indien artikel 4, § 1 W.B.P.L. toegepast werd ;
- de verwerking kadert in een contractuele relatie tussen de betrokken persoon en de houder van het bestand;
- de verwerking kadert in een relatie tussen de betrokken persoon en de houder van het bestand, geregeld door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie.

De kennisgeving omvat:

- de identiteit en het adres van de houder van het bestand, van zijn eventuele vertegenwoordiger in België en in voorkomend geval van de bewerkers;
- in voorkomend geval, de wettelijke of reglementaire basis van de gegevensverzameling;
- het doel van de verwerking;
- indien het een geautomatiseerde verwerking betreft, de mogelijkheid om aanvullende inlichtingen te bekomen bij het openbaar register van de geautomatiseerde verwerkingen van persoonsgegevens;
- het recht van toegang tot die gegevens, alsmede het recht tot verbetering ervan.

Het nieuwe Koninklijke Besluit schrappt artikel 1 van het Koninklijk Besluit nr. 9 van 7 februari 1995 af en vervangt het door de volgende bepalingen:

- a) "de Wet": de Wet van 8 december 1992 met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens;
- b) "verwerking": de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 1 van de wet;
- c) "betrokken personen": de natuurlijke persoon die het voorwerp uitmaakt van de verwerking van persoonsgegevens".

d) In het Koninklijk Besluit nr. 9 van 7 februari 1995 wordt een nieuw artikel 2 ingevoerd. Het definieert de categorieën van verwerkingen waarvoor de betrokken persoon geen kennis moet krijgen van zijn registratie:

- wanneer de gegevens bedoeld in artikel 4, § 1 W.B.P.L. reeds aan de betrokkene werden verstrekt, doch slechts in zoverre de doeleinden van de verwerking niet zijn gewijzigd sinds de mededeling van die gegevens;
- wanneer de verwerking uitsluitend de identificatie beoogt van personen met wie de houder public relations of maatschappelijke of professionele betrekkingen wenst aan te knopen en te onderhouden, op voorwaarde dat de identificatiegegevens door de betrokkene zelf rechtstreeks aan de houder zijn meegedeeld;
- wanneer de gegevens betreffende de betrokkene in een verwerking slechts worden opgenomen als bijkomstige registratie bij de hoofdzakelijke registratie van een ander natuurlijk persoon, rechtspersoon of entiteit, op voorwaarde dat de bijkomstige registratie niet onafhankelijk van de hoofdzakelijke registratie wordt verwerkt en de erin geregistreerde gegevens niet worden aangewend voor andere doeleinden dan waarvoor ze werden geregistreerd;
- wanneer de verwerking gegevens bevat waarvan de openbaarmaking door een wettelijke of reglementaire bepaling wordt geregeld, alsook andere persoonsgegevens en de verwerking uitsluitend de doelstelling vastgesteld op grond van deze openbaarmaking beoogt.

Artikel 3 blijft onveranderd. Een openbaarmaking dient te gebeuren wanneer het enige doel van de registratie is het bepalen van de staat van de rechtspraak van juridische systemen waarin de juridische beslissingen aangeduid worden met de naam van de partijen, op voorwaarde echter dat deze gegevensbanken uitsluitend de naam van de partijen, het voorwerp van beslissing, de inhoud of een samenvatting ervan bevat.

Geen enkele wijziging werd aangebracht in artikel 4 en er dient geen openbaarmaking te gebeuren bij de geregistreerde persoon indien dergelijke vrijstelling toegekend werd door de wet na advies van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer:

- wanneer de gegevensverwerking noodzakelijk is voor het vervullen van het statutaire hoofddoel van een vereniging met rechtspersoonlijkheid of een instelling van openbaar nut, doel dat bestaat in het verdedigen en bevorderen van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden;

wanneer de gegevensverwerking gebeurt door een vereniging met rechtspersoonlijkheid of door een instelling van openbaar nut, die als statutair doel hebben de verwerking van "seksuele delinquenten"³ en die van de overheid subsidies ontvangen om dit doel te realiseren.

De artikels 5 en 6 van het Koninklijk Besluit nr. 9 van 7 februari 1995 worden opgeheven.

³ Het Koninklijk Besluit gebruikt de term "parafiel". De Raad van State betreurt in zijn advies het gebruik van een zo duister concept, waarvan de inhoud verschilt naargelang de criminologische doctrine die de term hanteert